

מסורת הש"ס

(א) רש"י ל"ג (א) ז"ל רש"י
מגלת עזר כיון דטובה
בטיב חשיבה עז וכו' רש"י
(א) ז"ל לריי פנש. עיניך
(ד) ערך חלק א'.

הגהות הב"ח

(א) גב' אבל לא מכר לא את
האבנים שאין לנרסה למ"ד
אבני דאכפא לריי דלא
מתקני: (ב) שם בטיב חשיבה
דקביעהא בחלשה: (א) שם
ולא קין השקמה ואע"ג
דקטיני מנה הוי מילי גב'ל
ותיב: וכו' נמתק:
(ד) רש"י ב"ש ד"ה אע"ג וכו'
מעשה גדול לתשמיש קבע
דטובה סוף: (א) ד"ה קנים
המחולקין מוטלן הס"ד
ואח"כ מ"ה שמעמידים וכו'
והשטות תליין בחיי: (א)
(י) ד"ה לריי מילי וכו'
דקטיני פרושי היכי דלר"מ מכור
לא את חלמ' וכו' דלר"מ מכור
עם השדה: (א) ד"ה עני ר'
ידע וכו' אכל א' מחברי:

מוסף תוספות

א. דכיון דרשיעא בטיבא לא
חזיא לטוללה וארעא
דמשקבא התם עבידא וכו'
גופא דארעא דמא' וכו'
ולא את השומריה שאינה
עשויה בטיב וכו' דכיון דלא
שיעא בטיבא ארעא
דטוללה עבידא, ואע"ג
דחיהבא, עריא בעלמא
הוא דהא יכול למעיקה כל
אימא דביע' יד נמי.
ב. שכבר נשתמש ארעא זה
התשמיש, דאי לא הו' הו'
כמטלתיין שבשדה שהרי
דאיותתן לצורך חאירובא
הן נכרות שהיו מיוחדות
לתשמיש העמרים והוא לא
נשתמש בהם מעולם
ושאינן לצירכה הן בקראת.
שימיק' (ג) הארעא:

המוכר את הבית פרק רביעי בבא בתרא ס"א.

גב' אבני דאכפא. לאחר שקלרו העומרים מניחין אותן לייצן ומניחין עליהם אבנים כדי שלא יפוזרו הרוח: הסודרות. בתוך השדה לעשות גדר לשדה: זכורות. ואע"ג דאינן סדורות חשיב להו תשמיש קבוע שדה לימכר עמו: הכא פרגמו אבני דאכפא. כעין אמר מר אבא לנמליה למכור קבועי אליבא דר"מ וכו' אבליבא דרבינן: לר"מ. דלאמר

עין משפט
נר מצוה

מח א ג ד ה מו' פכ"ו
מהל' מביעה הל' ד פננ
עשין כפ טויעה ח"מ סימן
רטו סוף ה:

לעני רש"י

פאש"ל ש"פ פיישיל"ש.
תמוכות גב'.
קביל"ש קיביל"ש.
יתדות, קרטולים.

רבינו גרשום

אבני דאכפא. אותן אבנים
ששימין על העומרים כדי
שלא יתפזרו אילן ואילך:
ל"ה מאיר. דאמר מכר את
הכרם מכר כל תשמישי
הכרם. כיון דמתקני.
שמתקנין אע"ג דלא מניח
על העומרים עדיין או על
הקנין מכתות. לרבנן אין
נמכרות עד דמתקנין בבנין
משום דלאו כגוף של קרקע
דמי. (א) אלא עד דמתקני
אפי' עני סדורות. בגדר.
קנים המחולקין המעמידין
הגפנים. שלאותן שמעמידין
בהם הגפנים קלפין הן
הקליפות שפליין כדי
שלא ינטו המים בין
הקליפות ובין העץ ומתליע
שלא יהיו אותן תולעין
ויראין ומתליעין הכרם:
לר"מ כיון דמשפין.
שמתקנין ומחודדין הוו
שימשי הכרם. לרבנן
לא הוו שימשי הכרם
עד דמתקנין ומקומי בכרם
ואין נמכו: אע"ג דמטיא
למיחצר. הואיל דמחובר
לקרקע בקרקע דמי: ואע"ג
דאלמי. הקנים נמכרין עמה
הואיל דפתוח: שאינה
עשויה בטיב אע"ג דלא
קביעא יפה בקרקע. דמ"א
כיון דלא קביע לאו
נכופל של קרקע דמי אפי'
הכי מכורה: ואת חיצת
הקנים. אלו קנים הרוקנין
שיזבאיכ כמה קנים בנזע
אחד אע"ג דאילמי. דמהו
דחיס' שהר בפני עצמה
דמי אפי' הכי מכורה:
ואת החרוב שאינו מורכב.
דאכתי כל זמן דלא צריך
ריכבא לא דבר חשוב
הוא. חרוב מורכב. כעין
שמרכיבין בין האילנות
דקנים כדי להתחירם בכוחן
הואיל שאינו מורכב לאו
שרה בפני מדיא: ואת
בתולת השקמה. שלא
הגדיל כל כך שהוא חתור.
שקמה כך הוא שם האילן:
ואע"ג דצריכא ארעא.
שהוא מנותח שם עד
שתביש: אף על גב דקביעי
בשדה לא מכרה. [כיון]
שהיא עשויה בטיב ורשות
בפני הוי: סדן השקמה.
דהוי אילן חשוב שקוצצין
הענפים שלו כדי להגדילין
לצורך קורות והוא סדן:
מלבנות של פתחים. אותן
אבנים שעומדין במוזות
הפתח של עומין אוש"י.
אותן מוזות שבפתח הבית
המחובר בקרקע מהו. מכרין
או לא מכרין: כי תביעי
לך היכא דקטיי בסיכי.
שאין מחוברות בקרקע כי
אם כעין שעושין ציר לדלת
(בזימנא) שכל אחת נכנסת
בחברתה ובכך מחוברין:
לנו עבידין. המלבנות ולא
מודבני. או דלמא (לא)
אינו מודבני: מלבנות של
כרעי המטה. אלו לבנים
ששימין תחת כרעי המטה
שלא יתליעו מלהלוות
של קרקע. שהיא בית רובע
רשות בפני הוי ולא
מודבני:

ואת השומריה. רש"י גריס צרישא שאין עשויה צטיט וצטיפא גבי לא מכר גריס העשויה ורבינו חננאל גריס איכפא א'.
והוא דמחתן. אין נראה לפרש לר"מ דמחתה על העומרים דמה אנו לריכין שיהו מונחים על העומרים הואיל והעומרים שהן תלושין אינן מכורין ונראה לר"י דלא

ממתן היינו שמעולם לא היינו על העומרים וממתן היינו שכבר הונחו על ולאו דמחתי השתא:

מחולקין. צערוך פירש שהסירו הקליפות כדי שלא יתליעו: וְלֹא־אֶת חיצת הקנים ב'.
אע"ג דקטיני. עוד יאריך לקמן על משנה זו וזהו הלא שומריה ומרוב אלא כן דרך הגמרא שממלה מפרש המשנה ואח"כ מאריך:

בעי ר' אלעזר מלבנות פתחים. לא כפי הקוטרים דלפתח הבית קאי דהא לא איירי כלל במכר בית אלא נראה לר"י דלפתח שומריה קאי ואשומריה דרישא קאי דקמני דמכר את השומריה:
ארעא

בטיב: אע"ג דלא קביעא בארעא: ואת החרוב שאינו מורכב ואת בתולת השקמה: אע"ג דאילמי: אבל לא מכר (א) את האבנים שאינן לצרכה: לר"מ דלא מתקנין לרבנן דלא מחתן ולעולא דאמר אבנים הסדורות לגדר לר' מאיר דלא מתקנין לרבנן דלא סדרין: ולא את הקנים שבכרם שאינן לצרכו: לר' מאיר דלא משפין לרבנן דלא מוקמן: ולא את התבואה התלושה מן הקרקע: ואע"ג דצריכא לארעא: ולא את חיצת הקנים שהיא בית רובע: ואע"ג דקטיני א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן לא חיצת הקנים בלבד אלא אפילו ערוגה קמנה של בשמים ויש לה שם בפני עצמה אינה נמכרת עמה אמר רב פפא והוא דקרו לה וורדא דפלניא: ולא השומריה העשויה בטיב: ואע"ג (א) דמחברא בארעא: (ב) (ולא את חרוב המורכב ולא סדן השקמה: ואע"ג דקטיני: בעי רבי אלעזר מלבנות של פתחים מהו היכא דמחברי בטיבא לא תביעי לך דהא מחברי כי תביעי לך דנקיטי בסיכי מאי תיקו בעי רבי זירא מלבנות של חלונות מהו מי אמרינן לנוי בעלמא הוא דעבידי או דלמא כיון דמחברי מחברי תיקו בעי רבי ירמיה מלבנות של כרעי המטה מהו כל היכא דמיטלטלי בהדה לא תביעי לך דהא מיטלטלי כי תביעי לך היכא דלא מיטלטלי מאי תיקו: ולא את חרוב המורכב ולא סדן השקמה (א) וכו':

מנא

שמעמידים תחת הגפנים כדי שיהו הגפנים חופין והאשכולות תולין בצאור ולא יתקלקלו צקרקע וקויין להו פאשיל"ש: משופין ומתוקנין לך: אע"ג דלא מוקמן. שאין זקופין ונעולים עדיין צקרקע: ואע"ג דמטיא למיחצר. הגיע זמן קצירתה וסד"א כל העומד לקצור כקצור דמי אפי' לגבי מכירה מכורים בכלל שדה. ובדלא מטאי לא אילטרין למיחתי מכר דפשיטא היא שהרי השדה מוכר עכשו לגמרי וזה הלווקח לא ייחא למוכר לצבל כאן פירותיו וללקיטה השתא לא חוו הלך פשיטא דודאי מכר: אע"ג דאילמי. דבתר תפיסת הקרקע אזלינן. ופרושי הוא דקמפרש גמי למתני ואילו: דלא קביעה. צקרקע: לר' מאיר דלא מתקנין. דהשתא אינן תשמיש (א) כלל ולרבנן דלא מתקנין דלא הוי תשמיש קבוע וחשבו: דלריכא לארעא. לשטחה צדה לאחר קצירה להנפח התבואה מריח הקרקע ולייצש: דקטיני. קנים דקים: נראה צעני לפי טעם המשנה דקמני זין כך וצין כך לא מכר את חיצת הקנים שהיא בית רובע ולא את השומריה שהיא עשויה צטיט ולא את חרוב כו' וצטיפא דרישא לא תניין להו צממתיתן שכן סדר שמועה זו והכי גרסינן לה ולא את התבואה התלושה מן הקרקע ואע"ג דלריכא לארעא ולא את חיצת הקנים שהיא צים רובע ואע"ג דקטיני אמר ר' יוחנן לא את חיצת הקנים בלבד כו' עד אמר רב פפא והוא דקרו לה וורדא דפלניא ולא את השומריה העשויה צטיט ואע"ג דקביעה בעי ר' אלעזר מלבנות של פתחים כו' צעי ר' זירא כו' צעי ר' ירמיה כו' עד היכא דלא מיטלטלי ולא את חרוב המורכב ולא את סדן השקמה אע"ג דקטיני מנהני מיני אמר רב יהודה אמר רב דאמר קרא ויקם כו'. ולפי שיש דברים קצרים בשמועה זו טעו הסופרים ונשתבשו הספרים ולפי סדר סדרתי אפרשה: לא את חיצת הקנים בלבד. שהוא דבר חשוב ומחוייב בית רובע צקרקע אמרו דלנו (א) מוכר עם השדה אלא אפי' ערוגה קמנה דלא הוי בית רובע. ואורחא דמילתא נקט של צשמים לפי שדרך לקרות לה שם צפני עכמה והוא הדין לכל דבר שיש לו שם צפני עכמה. ובחלת קנים בלבד פירש לך שיעורא דמילתא דפסיקא היא דלי הוי בית רובע יש לו שם צפני עכמה ואי לא לא: אמר רב פפא והוא דקרו כו'. לפרושי אתה היכי דמי יש לה שם צפני עכמה דקאמר רבי יוחנן: וורדא דפלניא. ערוגת צושם של פלוי: אע"ג דקביעה. השומריה צקרקע כיון דטובה צטיט אינה מיטלטלת עוד ותשיבא ויש לה שם צפני עכמה והרי הוא המוכר את השדה שלא מכר את הבית דאין בית בכלל שדה אלא בכלל חצר: צעי רבי אלעזר כו'. משום מתני דקמיפלגא בשומריה זין עשויה צטיט לשאינה עשויה צטיט נקט לה הכא לך צעיא דקמיפלגא נמי זין עשויה צטיט לנקיטי צסיכי. ובמכר את הבית לחצירו קבעי אס מכר בכלל הבית מלבנות של פתחים אס לאו והוא תיקון שעושין צצדי המוזות וממלעה וממלעה שהלל שוקק עליהן: דמתבני צעניא. מחוברין כותל אבנים צטיט: דהא מחברי. והוי מן הבית עכמה: צסיכי. ימדות קביל"ש וכו' לפרקן: מאי. מי אמרינן אינן צריכין לפתח כל כך ולא מכרין או לא תיקו: צעי ר' זירא. אס תמני לומר מלבנות של פתחים דנקיטי צצסיכי מכורין בכלל הבית היינו משום דלחזוק צעידן אבל מלבנות של חלונות דנקיטי צצסיכי מהו לנו צעידן ולא מודבני או דלמא כיון דמתבני צצסיכי הוי מיחברי ונמכרין כדאמרן גבי מלבנות פתחים אבל (א) מחברי צטיט לא מיציעא לך. מלבנות של כרעי המטה. חסכות עץ היו נותנים תחת כרעי המטה כדי שלא ירקבו צקרקע. ואס תמני לומר גבי פתחים וחלונות דמודבני היינו משום דמחברי מיהא צצסיכי אבל הכא דלמא מיחברי למטה כלל דמפרש ואילו קמיציעא ליה אס הוא מכור עם המטה או לא: דמיטלטלי צדה. שמחברין במסמרות או צצסיכי: מנהני

(א) לאפואי ז"ל הלך בעיני
עד דמתקן פשי.